

ПАКТОВЕ ЗА ПОЧТЕНОСТ

ПРЕВАНТИВЕН ГРАЖДАНСКИ МЕХАНИЗЪМ ЗА ЗАЩИТА НА ФОНДОВЕТЕ НА ЕС

ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И ИЗВОДИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО

Благоевград, 30 септември 2021 г.

ПРЕДИСТОРИЯТА

2004 - 2010 – Разследване на процедурата по строителство на АМ „Тракия“ без търг и конкурс; наблюдение на строителството чрез споразумение за мониторинг с МРРБ.

РЕЗУЛТАТИТЕ:

(1) Спестени почти 6 милиарда лева на българските данъкоплатци, платени под формата на преки плащания за тол такси, доплащания от държавния бюджет при недостатъчен трафик, лихви по банкови заеми, неизползвани безвъзмездни средства от ЕС.

Вместо с 6,5 милиарда лева, магистрала „Тракия“ бе достроена с 699 648 287 лева от бюджета на ЕС и съфинансирани от националния бюджет.

(2) Разработен е български модел на Пакт за почтеност през 2011 г., приложен при наблюдението на обществени поръчки със значим обществен интереси в три области: инфраструктура, здравеопазване и социални дейности.

(3) Прилага се в други 11 държави от ЕС; с подкрепата на Европейската комисия като инструмент за защита на финансовите интереси на ЕС.

НАБЛЮДЕНИЕ НА СТРОИТЕЛСТВОТО НА ТУНЕЛ „ЖЕЛЕЗНИЦА“ ЧРЕЗ ПАКТ ЗА ПОЧТЕНОСТ

ПРИЧИНИТЕ:

Автомагистрала „Струма“ е

(1) обект от национално значение, който ще развие югозападна България; ще я свърже по-ефективно със столицата, със северозападна България и с държавите от Югозападна Европа – Гърция, Македония;

(2) част от Общоевропейски транспортен коридор IV, който свързва различни части на Европа; важна връзка между Европа и Азия;

(3) тунел „Железница“ е най-скъпото съоръжение, изградено през последния половин век;

(4) реализира се с огромно закъснение – трябваше да бъде построена за олимпиадата в Атина през 2004 г.

ХРОНОЛОГИЯ НА СЪБИТИЯТА – ДВЕ неуспешни процедури

Ноември 2015

- НКСИП обявява поръчка за строителство на тунел „Железница“

Април 2016

- НС променя Закона за пътищата и закрива НКСИП
- АПИ е определена за правоприемник. 16 август – отваряне на офертите

Юли – 16 август 2016

- Рестарт на процедурата през юли; 16 август – отваряне на офертите

Ноември 2016

- Промени в правителството – промени в ръководството на АПИ

Януари 2017

- АПИ удължава срока за оценка на офертите до април 2017

Февруари 2017

- Смяна в ръководството на АПИ
- Комисията за оценка се събира за първи път от август 2016

4 април 2017

- **Изчезва офертата на участник!!!**
- 4 април 2017 – АПИ прекратява процедурата

Юни 2017

- Назначено е ново ръководство на АПИ

1 септември 2017

- АПИ обявява нова обществена поръчка:
- разделена на три обособени позиции – тунел и два подхода към него;
- сроковете за изпълнение са намалени.

Септември 2017

- 18 септември - АПИ взема решение за изменения в тръжната документация.
- Негативно становище на Агенцията за обществени поръчки.
- **29 септември - Процедурата е прекратена**

ХРОНОЛОГИЯ НА СЪБИТИЯТА – III процедура

17 октомври 2017

- АПИ обявява трета тръжна процедура

Ноември 2017

- Първо заседание на Комисията за оценка на офертите (срок за работа – 12 месеца!!!)

Декември 2017 – февруари 2018

- Комисията оценява съответствието на документите

Юни 2018

- Поредна смяна на ръководството на АПИ

Август 2018

- Обявено е класирането на участниците

Октомври 2018

- АПИ публикува договорите с избраните изпълнители на ОП-1 и ОП-3

12 октомври 2018

- Изпълнителят на ОП-2 заявява, че се оттегля от процедурата и няма да сключи договор

Януари 2019

- Оставка на председателя на АПИ. Нови членове в УС на АПИ
- Сключени са първите допълнителни споразумения за отлагане на изпълнението на договорите по ОП-1 и ОП-3

12 февруари 2019

- АПИ обявява, че е сключила договор за изпълнение на ОП-2

23 октомври 2019

- АПИ обявява началото на строителството
- Разрешения за строеж: 26.8.2019 г. за ОП -1; 16.10.2019 г. – за ОП-2 и ОП-3

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРОЦЕДУРИТЕ

Процедурата стартира през ноември 2015 г., но същинската работа започва едва през октомври 2019 г.

3 процедури за избор на изпълнител

☒ 30.11.2015 – 4.4.2017

☒ 1.9.2017 – 29.9.2017

✓ 17.10.2017

2 прекъсвания в рамките на тези процедури

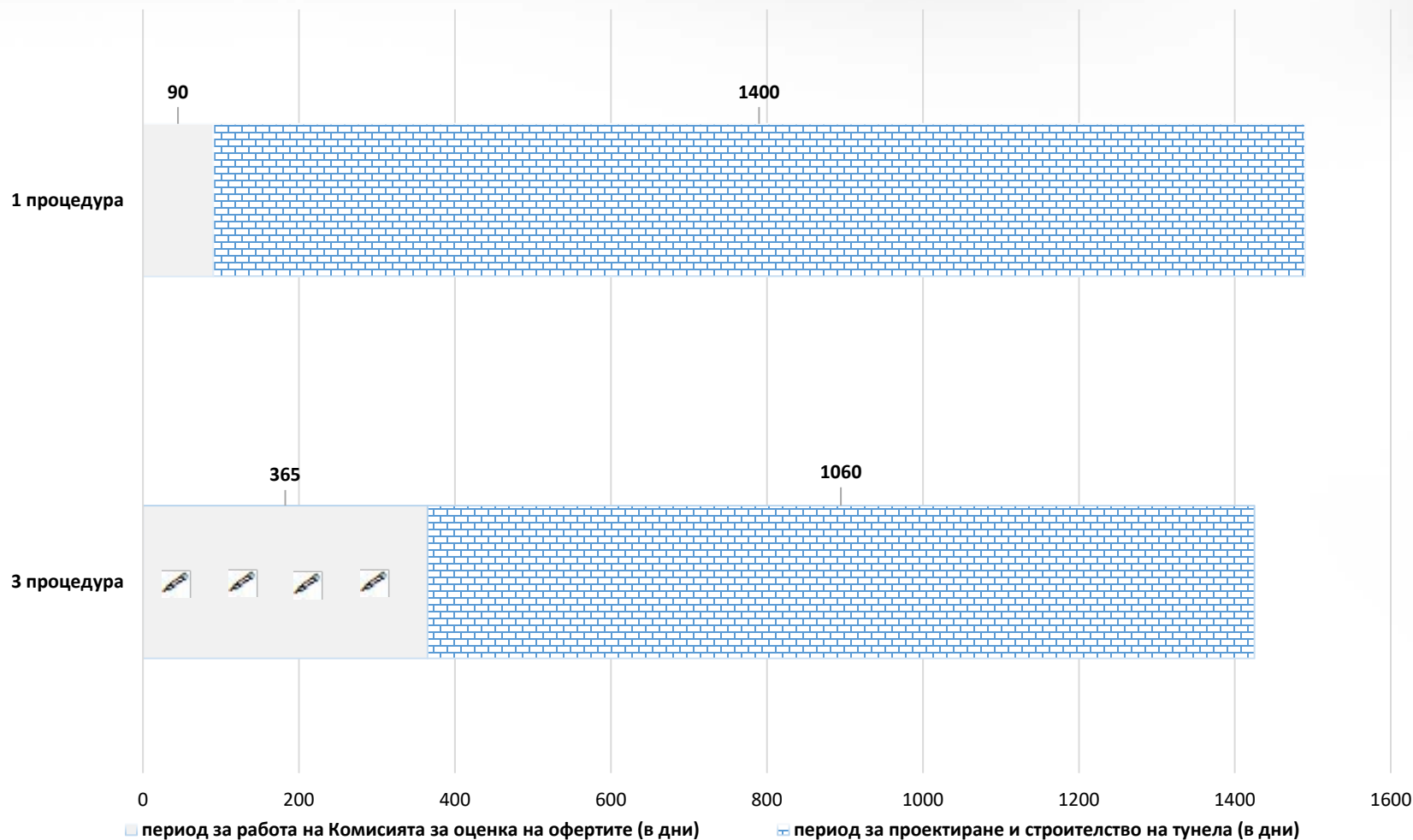
🕒 От април 2016 до февруари 2017:

- закриване на възложителя;
- смени в ръководството на АПИ;
- удължаване на срока за подаване на оферти;
- удължаване срока за работа на комисията за оценка на офертите

🕒 От октомври 2018 до февруари 2019:

- скандал за злоупотреби с евросредства с фирмата, избрана да строи тунела

Съотношение между предвиден срок за администриране на процедурите и срок за проектиране и строителство

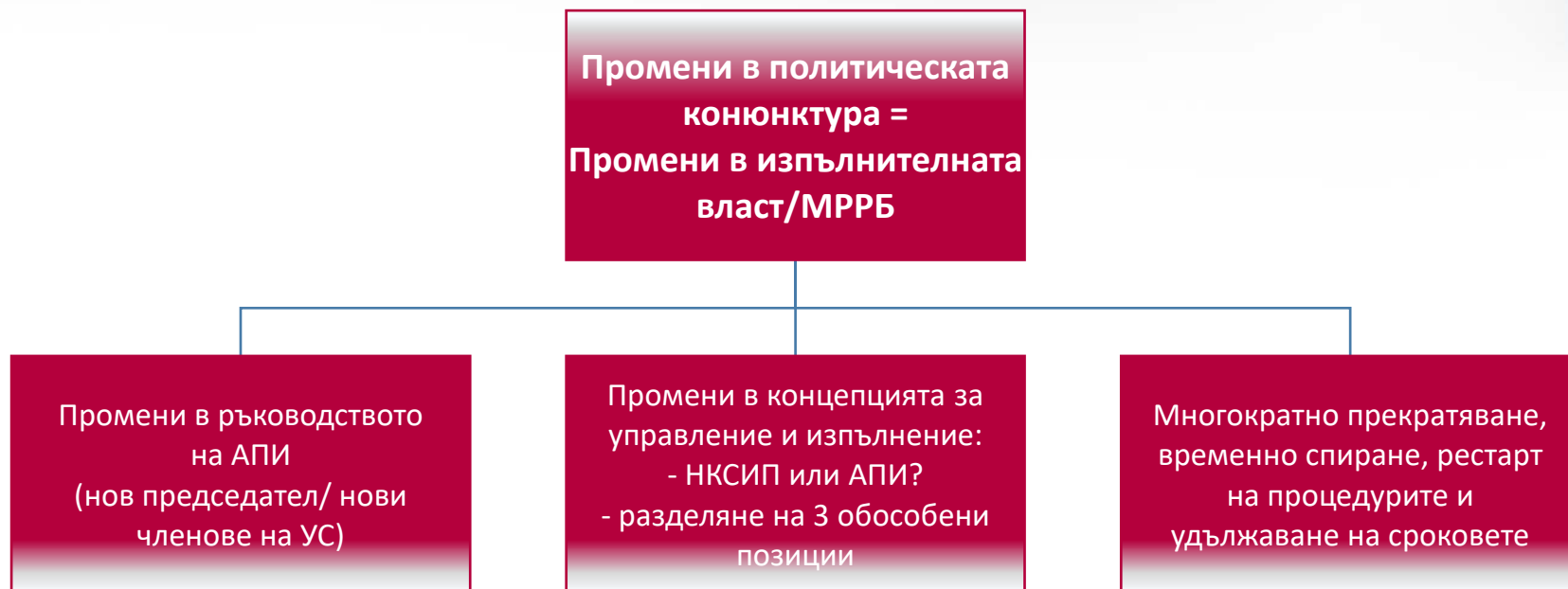

ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И ИЗВОДИ/1

- Политическите промени/влияния/конюнктура и промените в ръководството на АПИ – основен фактор за:**
 - (а) промени в концепцията за управление на строителството на инфраструктурни проекти: кой да управлява процеса – НКСИП или АПИ?;
 - (б) забавяне, многократно прекратяване и рестарт на процедурата по избор на строител на най-скъпото пътно съоръжение в страната.
- Изчезването на оферта по първата процедура и прекратяването ѝ през април 2017 г.**
- Липса на информация за резултата от досъдебното производство, образувано от прокуратурата.**

ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И ИЗВОДИ/1

Политическите промени – основен фактор

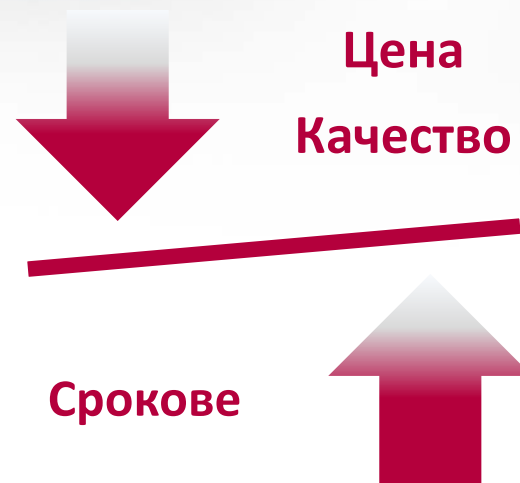
- ❑ Изчезването на оферта по първата процедура и прекратяването ѝ през април 2017 г. !!!
- ❑ Липса на информация за резултата от досъдебното производство, образувано от прокуратурата.

ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И ИЗВОДИ / 2

ДОГОВОРНАТА РАМКА:

Спорен подход за възлагане на поръчката:

А. Изграждане чрез инженеринг, вместо чрез отделни поръчки за проектиране и за строителство

Б. Разделяне на поръчката на 3 обособени позиции с отделни изпълнители

ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И ИЗВОДИ / 3

□ Договорната рамка и предпоставките за промени в договорите:

(а) Използване на формат/матрица на договорна рамка, базирана на чуждестранен опит (договор по образец на ФИДИК, който се основава на международни стандарти в областта, но не отчита национални и европейски специфики) и

(б) липса на специфично разработен български формат/модел на договорна рамка при изграждане на големи инфраструктурни съоръжения.

ОП – 1 (мост)

- 5 промени в договора

ОП – 2 (тунел)

- 3 промени в договора

ОП – 3 (пътна част)

- 4 промени в договора

Отражение на договорната рамка върху:

Цена на строителството – обща стойност на договорите и стойност на отделните дейности:

(а) влияние на подхода за възлагане чрез **инженеринг** върху цената в офертата (проект - количество - качество на материали/ технологии/дейности);

(б) проблемът с **преструктурирането на разходите между отделните дейности** (? променя ли на практика офертите);

(в) **лимитът от 5% за допълнителни (непредвидени) разходи** – мотиви за определяне и претенции на изпълнителя на ОП-2 поради непредвидени обстоятелства/дейности/материали.

Срокове за изпълнение – мотиви за удължаване:

- (а) **противоепидемичните мерки** срещу Ковид-19 като фактор и/или оправдание за удължаване на сроковете;
- (б) **свлачищата** като мотив за удължаване на договора за строителство на ОП-1 и потенциално на ОП-3

ЦЕНА на строителството и СРОКОВЕ

ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И ИЗВОДИ/4

□ Изчерпателност и коректност на данните от геоложките проучвания:

(а) отражение върху стойността на договорите (претенции по ОП-2 за допълнителни средства; ОП-3 – вероятни претенции за допълнителни средства поради изчерпване на средствата от 5% за допълнителни разходи);

(б) свлачищни процеси при ОП-1 и съседния участък; свлачищни процеси при ОП-3.

□ Свлачищните процеси като фактор за забавяне на строителството и за увеличаване на цената на строителството:

(а) ОП-1 – забавяне;

(б) ОП-3 – забавяне и вероятно увеличаване на стойността на договора.

Свлачища в района

Подучастък 1

Подучастък 3

ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И ИЗВОДИ/5

- **Обмен на информация, проблеми на комуникацията и взаимодействието между основни участници:**
 - (а) между възложител и изпълнители (АПИ и ОП-2);
 - (б) между възложител и различни изпълнители (АПИ, ОП-1 и „Грома“);
 - (в) между наблюдател и АПИ;
 - (г) между наблюдател и кандидати/изпълнители: **4 фирми – кандидати за изпълнители се присъединяват към Пакта по първата процедура:** в периода 2016 – 2017 г. (“ИНЧ” АД, Италия; Евро Алианс Тунели – Обединение „Струма Железница“, Асталди АД, Италия, “Д/В АКТОР - АЕР” ДЗЗД).
- **Чуждестранните фирми проявяват по-голяма готовност за включване в инициативи за граждански мониторинг. Мотиви: възможност за повече прозрачност и обществен контрол върху действията на възложителя.**

ПАКТЪТ ЗА ПОЧТЕНОСТ – ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ

+ Пактът за почтеност може да служи като ефективен инструмент за граждански контрол:

(а) идентифицира потенциални рискове при изпълнението на обществени поръчки;

(б) повишава обществената информираност;

(в) има дисциплиниращ ефект спрямо възложителите и изпълнителите;

(г) съдейства за спазване на ключовите параметри в договорите за изпълнение на обществените поръчки.

- Дефицит при разбиране на основните цели на Пакта и на гражданското наблюдение:

(а) защита на обществения интерес и изграждане на доверие в обществените поръчки и в участниците в него;

(б) ранно идентифициране на потенциални рискове при обществено значими проекти;

(в) подпомага управлението на процеса и оказва подкрепа на възложителя и на изпълнителите при преодоляване на рискове и проблеми;

(г) коректив при бъдещи обществени поръчки – в стратегически план повишава прозрачността, отчетността, контрола и ефективността.

ПАКТОВЕ ЗА ПОЧТЕНОСТ

ПРЕВАНТИВЕН ГРАЖДАНСКИ МЕХАНИЗЪМ ЗА ЗАЩИТА НА ФОНДОВЕТЕ НА ЕС

**АСОЦИАЦИЯ
„ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“**

гр. София 1463

ул. Шандор Петьофи 50, ет. 1

Тел.: 02/986 77 13, 02/986 79 20

mbox@transparency.bg

<http://integrity.transparency.bg>

<http://transparency.bg>

